

Asia: VN/32076/2023

Lausuntopyyntö kotoutumislain mukaisista asetuksista

Lausunnonantajan lausunto

Asetus 1: VNa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin sekä monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin sisällöstä ja toteuttamisesta (arviointiasetus)

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen mukaan osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin eriyttäminen monialaisesta palvelutarpeen arvioinnista on toimintaa selkiyttävä. Alkukartoitus uudessa laajemmassa merkityksessään on edelleen selkeästi kunnan ja työvoimaviranomaisen tehtävä. Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystieteisiin ohjataan tuen ja palvelutarpeen tilanteissa. Toiminnan kannalta on kiinnitettävä huomiota siihen, ettei synny päällekkäistä palvelua. Sujuva yhteistyö on varmistettava alueellisella toimintamallilla, koska rekisterinpitäjät ovat erilliset eikä asiakastietojärjestelmää voida hyödyntää suoraan.

Asetus 2: VNa monikielisen yhteiskuntaorientaation sisällöstä ja toteuttamisesta (yhteiskuntaorientaatioasetus)

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue kannattaa monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämistä kotoutujille. Asetus selkiyttää tavoitetta. Kotoutujan asumista, elämistä ja työelämäosaamista parantaa, kun tietää millä tavalla suomalainen demokratiaa ja tasa-arvoa ylläpitävä yhteiskunta toimii. Kotoutujat tulevat hyvin erilaisista lähtökohdista, joten asian huomioon ottaminen on merkittävää. Asiakkaiden sitoutuminen voi olla vaihtelevaa, ellei ns. osallistumispakkoa kaikkien kohdalla ole tai sanktioilla ei ole merkitystä. Kunnille tämä on lisäresurssia vaativa kohta.

Asetus 3: VNa alaikäisenä ilman huoltajaa tulleen lapsen edustajan palkkion maksamisen perusteista ja palkkion suuruudesta, korvattavista kuluista sekä menettelystä palkkion maksamisessa ja kulujen korvaamisessa (edustajanpalkkioasetus)

-

Asetus 4: VNa laskennallisen korvauksen perusteista ja maksatuksesta (korvausasetus)

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen näkemys on, että kotoutumiskorvausten aleneminen ja keston lyhentäminen vaikuttavat toimintaa heikentävästi. Kotoutumisen aikaa tulisi jatkossa käytännössä tiivistää vuodella, jotta tavoitteisiin päästäisiin nopeammin. Ellei tässä onnistuta, on vaarana, että esimerkiksi sosiaalipalveluja tarvitsevat kotoutujat jäävät hyvinvointialueen kokonaan maksamien palvelujen asiakkaiksi jopa pidemmäksi aikaa, kun erityinen tuki päättyy. Myös sujuva pääsy esim.

koulutuksiin tulisi turvata, ettei synny pidempiä odotusaikoja. Valtion hyvinvointialueelle maksettava laskennallinen korvaus on osaltaan edesauttanut merkittävästi kotoutumispalvelujen järjestämistä mukaan lukien tulkkipalvelut. Lähtökohtaisesti on hyvä, että tulkkipalvelut sisällytetään jatkossa laskennallisiin korvauksiin, jolloin hallinnollinen työ saadaan vähentymään. Korvausten tason olisi kuitenkin oltava jatkossakin nämä kustannukset kattavaa. Asiakkaalla on oikeus saada viranomaisasioissa palvelua ja asioida omalla äidinkielellään, joten tulkkipalvelua ei voi vain vähentää.

Laskennallisten korvausten kategoriat, yli- ja alle 7-vuotiaat jatkuvat ennallaan. Positiivista on erityinen 18-vuotta täyttävien huomioiminen, jolloin kunnille maksettaisiin lisäkorvaus 1 vuoden ajalle.

Arvio siitä, mikä osuus kotoutujista tarvitsisi monialaista osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointia, on melko optimistinen. Todennäköisesti hyvinvointialueiden palvelujen tarve muodostuu suuremmaksi, koska esimerkiksi osa työnhakija-asiakkaista ja perheistä tarvitsee lisäksi sosiaalipalveluja.

Kunnille ja hyvinvointialueille maksettavat laskennalliset korvaukset on asetuksen valmistelussa arvioitu mahdollisimman tarkasti. Summaan sisältyvät jatkossa myös tulkkauksekustannukset. Nykyisiin summiin on tulossa korotus, mutta suhde kuntien ja hyvinvointialueiden välillä jatkuisi suunnilleen samankaltaisena eli hyvinvointialueiden osuus olisi alle 7-vuotiaan kohdalla 5% ja yli 7-vuotiaan kohdalla 15% laskennallisesta korvauksesta. Kuntien ja hyvinvointialueiden tehtäviä on selkiytetty siten, että se vastaa nykyistä paremmin korvausosuuksia.

Asetus 5: VNa kotoutumisen edistämisen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettavista tiedoista (tietoasetus)

-

Muut huomiot

-

Penninkangas Tanja
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue - työkäisten palveluiden
palveluyksikköjohtaja Riitta Suojanen ja sosiaalijohtaja Tanja Penninkangas